

**SERVICE
FORBUNDET**

Maj 2021

Kære Sundhedsminister, Sundhedsudvalg og Sundhedsstyrelsen

D. 17. maj 2021 modtog vi svarene på de stillede spørgsmål til Sundhedsministeren og Beskæftigelsesministeren omkring strålefare for veterinær-sygeplejersker i forbindelse med røntgenfotografering. Det er i svarene fra Sundhedsministeren en anden udlægning af hverdagen for en veterinær-sygeplejerske end den vores medlemmer oplever. Derfor vil vi med dette brev pointere vigtigheden i, at man lytter til forskningen på området og derfor tager de nødvendige, og beviseligt gavnlige, forholdsregler.

De to spørgsmål stillet på vegne af Sundhedsudvalget afspejler de af Veterinær-sygeplejerskernes Fagforening og Serviceforbundets stillede spørgsmål til ministrene, uden dog at være med samme præcision i anerkendelsen af, hvor skadeligt det er ikke at anvende en blyhalskrave i forbindelse med røntgenfotografering af dyr.

Spørgsmålene besvaret af Sundhedsministeren lyder som følger:

Spg. 1131: *Vil ministrene kommentere henvendelsen fra Serviceforbundet og Veterinær-sygeplejerskernes Fagforening om røntgenbeskyttelse på landets dyreklinikker m.m., jf. SUU alm. del – bilag 272, samt præsentation fremvist for udvalget af samme under foretræde for udvalget 13/4-21, jf. SUU alm. del – bilag 371?*

Spg. 1132: *Vil ministrene tage initiativ til at ændre strålingsgeneratorbekendtgørelsen, så den foruden obligatorisk brug af blygummihandsker og -forklæde også omfatter obligatorisk brug af blyhalskrave?*

Som faggruppe er vi **stærkt bekymrede** for den manglende anerkendelse af de risici vores medlemmer løber i deres daglige arbejde. I Sundhedsministerens svar på spg. 1131 fremgår det, at *"obligatorisk anvendelse af blybeskyttelse i halsregionen vurderes at have minimal betydning for risikoen for kræft i skjoldbruskekirtlen for veterinær-sygeplejersker"*. **Det er en konklusion vi ikke kan genkende.** Røntgenstråling er en anerkendt årsag for cellebeskadigelse og sene tilfælde af kræftsygdomme. For de fleste mennesker er det relativt uskadeligt at blive eksponeret for en mindre grad røntgenstråling ifm. undersøgelser. Eftersom veterinær-sygeplejersker ofte er nødsaget til at være til stede under røntgenfotografering for at fikserer dyret, udsættes de for større

mængder. Dette giver en forøget sandsynlighed for at udvikle kræftsygdomme senere i livet, eftersom kræftsygdomme udvikler sig over en årrække.

I samme besvarelse peger Sundhedsministeren på, at en bedre fiksering af dyrene vil være en bedre løsning. Dette anerkender vi fuldt ud, da dette vil gøre det muligt for veterinær-sygeplejerskerne at forlade lokalet og dermed undgå stråling. Dog skal det her påpeges, at det ikke er muligt i mange tilfælde, hvorfor der er en reel strålingsfare. **Derfor mener vi ikke, at dette kan lægge til grund for ikke at ændre bekendtgørelsen.** Særligt i forbindelse med røntgenundersøgelser af store dyr er personalet udsat, idet strålegangen ofte er vandret, mens der i forbindelse med smådyr skydes lodret oppefra og ned. Ydermere er strålefeltet væsentlig større, og strålerne kraftigere ved røntgenfotografering af store dyr som for eksempel heste, hvilket sammen med dyrets størrelse giver risiko for øget spredt stråling.

Et koreansk studie, har ved hjælp af stråledosimetre placeret både udenpå og under beskyttelsesudstyret undersøgt effekten af forskellige typer beskyttelsesbeklædning for personale, der fastholder mindre dyr under røntgenoptagelser. Skjoldbruskkirtlen viste sig at være et af de områder, som var mest udsat for stråling. Resultaterne fra studiet, at **brugen af halskrave reducerede udsættelsen for stråling af skjoldbruskkirtlen med over 99%.** På veterinærklinikker- og hospitaler i Danmark er det et krav, at blyforklæder og handsker stilles til rådighed og bruges af personalet, når de foretager røntgenoptagelser af patienter. **Der er dog ingen krav til brug af halskrave.** Dette til trods for den store effekt af halskraver.

Når levende celler udsættes for røntgenstråling, kan der opstå beskadigelser af dem. Det er både akutte skader, men selv ved lav stråledosis kan der forekomme **senskader, som kommer til udtryk i forskellige cancer-former.** Disse viser sig oftest lang tid efter, i mange tilfælde mere end 10 år efter. Forskningen viser en **klar sammenhæng mellem røntgen og kræft i skjoldbruskkirtlen,** hudkræft samt leukæmi. Det er vigtigt at bemærke, at der ikke er noget sikkert niveau for eksponering for røntgenstråling, og at eksponering på ethvert niveau kan forårsage kræft.

Vores anbefalinger er klare. Der er behov for:

1. Oplysning: Sundhedsstyrelsen bør på baggrund af forskning på området og specifikke sager i Danmark, hvor veterinærsygeplejersker har fået diagnosticeret kræft i skjoldbruskkirtlen som følge af udsættelse for stråling i forbindelse med fastholdelse af patienter, udarbejde og distribuere oplysningsmateriale til veterinærklinikker og -hospitalet om anbefalet brug af halskrave ved udsættelse for røntgenstråling

2. Revidering af bekendtgørelse: Bekendtgørelse BEK nr. 671 af 01/07/2019 om brug af strålingsgeneratorer (Strålingsgeneratorbekendtgørelsen) bør revideres, så der i bilag 11 vedr. særlige krav til anvendelse af strålingsgeneratorer til veterinærmedicinske undersøgelser, indføres krav til at halskraver skal bæres på lige fod med blyforklæde og handsker under al arbejde med røntgen.

Vi noterer os, at problemstillingen er hjemhørende i Sundhedsstyrelsen, dermed under Sundhedsministeren. Vi ser **positivt** på, at Sundhedsstyrelsen ønsker at inddrage Veterinærsygeplejerskernes Fagforening og Serviceforbundet i deres arbejde med revisionen af bekendtgørelsen og de efterfølgende udstedte vejledninger. Med det sagt er vi dog **betænksomme** ved det faktum, at den proces først ønskes begyndt i starten af næste år. **Det er en dialog vi allerede nu ønsker at påbegynde**, så ingen af vores medlemmer skal risikere at få kræft af at passe deres arbejde. Endvidere finder vi det problematisk, at man ønsker at henlægge problemstillingen til en vejledning, i stedet for at indskrive det i bekendtgørelsen på lige fod med øvrigt beskyttelsesudstyr.

Veterinærsygeplejerskernes Fagforening og Serviceforbundet ser frem til den kommende proces, en proces vi gerne starter hurtigst muligt. **Vi ønsker fortsat en ændring af bekendtgørelsen**, således vi kan sikre, at ingen veterinærsygeplejersker skal risikere at få kræft, blot ved at passe deres arbejde.